LUMEA SATULUI BUCOVINEAN. PLASA PUTILA ÎN VIZIUNEA PRETORULUI DR. OTOCAR EMANOIL KRATCHI (1929) (I)

LIGIA-MARIA FODOR

The World of the Bukovinian Village. Putila District in the View of the Pretor Dr. Otocar Emanoil Kratchi (1929) (I)

(*Abstract*)[*]

In 1929, Dr. Otocar Emanoil Kratchi, Praetor of Putyla District in Rădăuți County, issued a micro-monography of the District he administered, following a contest promoted by the Romanian Institute of Administrative Sciences. In his work, Dr. Kratchi details the organisation and functioning of the state administration at a local level, presenting initiatives and practices implemented during his term, as well as the social, economic, cultural and moral condition of the population living in the Putyla District villages. Putyla lied in mountainous North Bukovina and was described in grim terms: most population was illiterate, ill-health was caused by inconsistent feeding practices, alcoholism and sexually transmitted diseases, and child mortality was high. The main occupation was cattle breeding, but in some villages the inhabitants used to cut, transport and process wood.

Keywords*:* Bukovina, Putyla, Dr. Otocar Emanoil Kratchi, Praetor, The Romanian Institute of Administrative Sciences.

După Marea Unire din anul 1918, a avut loc un proces de reorganizare administrativă a României în baza Constituției din 29 martie 1923[1] şi a Legii pentru unificarea administrativă din 13 iunie 1925, în care s-a prevăzut împărțirea teritoriului în județe, plăși și comune[2].

Potrivit prevederilor Legii pentru unificarea administrativă din 13 iunie 1925[3], fiecare plasă avea în fruntea ei un pretor care se afla sub directa conducere a

[*] Traducere: Ligia-Maria Fodor.

[1] Ion Alexandrescu, Ion Bulei, Ion Mamina, Ioan Scurtu, *Enciclopedia de istorie a României*, București, Editura Meronia, 2000, p. 467.

[2] *Legea pentru unificarea administrativă*, în „Monitorul Oficial", nr. 128, 14 iunie 1925, pp. 6850, 6893.

[3] *Ibidem*, p. 6888.

Analele Bucovinei, **XXVII**, *1* (54), p. 273–292, Rădăuți–București, 2020

BDD-A32644 © 2020 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:08 UTC)

prefectului, era reprezentantul puterii centrale în plasă, executa hotărârile consiliului şi ale delegaţiei judeţene şi îndeplinea orice alte atribuţii stabilite prin lege şi regulamente. Pretorul era şeful poliţiei din plasa sa şi, în această calitate, sub controlul prefectului, lua măsuri pentru prevenirea delictelor şi se asigura de menţinerea ordinii şi siguranţei publice. Pretorul dădea ordinele necesare organelor poliţieneşti şi jandarmeriei, care aveau obligaţia să le execute. Pretorul putea dispune folosirea forţei în caz de rebeliune sau împotrivire la executarea legilor sau a ordonanţelor legale, ori cu prilejul unor evenimente neprevăzute, care puteau ameninţa ordinea publică, siguranţa persoanelor şi a proprietăţilor, caz în care trebuia să-l informeze imediat pe prefect. Pretorul era ofiţer al poliţiei judiciare şi putea să constate contravenţiile şi infracţiunile, potrivit art. 52 din Legea judecătoriilor de ocoale şi să aplice pedepsele aferente. În conformitate cu prevederile art. 272 din Legea pentru unificarea administrativă din 1925, pretorul avea calitatea de agent competent care putea constata o contravenţie şi chiar aplica o amendă care nu putea depăşi 100 de lei în comunele rurale şi 1 000 de lei în comunele urbane[4]. Pretorii erau obligaţi să îndrume, să supravegheze şi să controleze administraţia comunelor din plasa lor; în acest sens, pretorul verifica modul de gestionare a fondurilor de către fiecare primărie, registrele contabile şi actele justificative, activitate care se finaliza prin încheierea unui proces-verbal în prezenţa primarului comunei respective, în care se consemnau aspectele constatate. În cazul în care primarul refuza să participe la activitatea de control, pretorul putea să efectueze singur inspecţia şi întocmea procesul-verbal în absenţa acestuia[5]. De asemenea, pretorii aveau misiunea de a „cerceta starea morală şi materială a populaţiei, igiena şi salubritatea comunelor, condiţiile economice şi culturale ale sătenilor”[6] şi de a lua, în limitele legii, măsurile necesare pentru remedierea aspectelor negative. La sfârşitul fiecărei luni, pretorii înaintau prefectului un raport cuprinzând toate constatările şi măsurile necesare a fi luate în interesul administraţiilor comunale. Pretorii erau obligaţi să-i convoace cel puţin o dată la două luni pe primarii, notarii şi pe ceilalţi funcţionari de specialitate din circumscripţia lor, pentru a se consulta asupra diferitelor chestiuni de interes comun, precum şi asupra aplicării legilor şi a măsurilor ce erau de luat în vederea asigurării unei bune stări administrative, culturale, sanitare şi economice a comunelor şi a armonizării serviciilor locale, precum şi de a înainta prefecţilor o dare de seamă în urma acestor consfătuiri. Convocările se puteau desfăşura atât la reşedinţa pretorului, cât şi în celelalte comune din circumscripţia sa[7].

Pretorul locuia la reşedinţa plăşii. Fiecare pretor avea un secretar plătit din bugetul de stat, iar alţi funcţionari, numiţi în caz de necesitate, erau plătiţi din

[4] *Ibidem*, p. 6880.
[5] *Ibidem*, p. 6889.
[6] *Ibidem*.
[7] *Ibidem*.

BDD-A32644 © 2020 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:08 UTC)

fondurile județului respectiv. Pretorii de plăşi erau repartizați în fiecare județ de către prefect, în baza deciziei ministrului de Interne. Persoana care aspira la funcția de pretor trebuia să fie absolvent al Școlii de pregătire profesională administrativă sau să fi desfăşurat, timp de cinci ani, activitate ca notar definitiv, cu titlu academic. Până la organizarea învățământului pentru pregătirea profesională administrativă, au putut fi numiți pretori şi licențiații în drept şi în ştiințe de stat. Candidații pentru funcția de pretor trebuiau să susțină un examen de admitere, de la care erau exceptați absolvenții Școlii de pregătire profesională administrativă[8].

În cazul în care numărul candidaților era mai mare ca posturile vacante, locurile se atribuiau prin concurs. Persoana numită pentru prima dată în funcția de pretor avea provizoriu această calitate timp de un an, interval în care activitatea acesteia era monitorizată. După stagiul de un an, pretorul era numit definitiv de către ministrul de Interne în baza avizului Consiliului Superior Administrativ, în cazul în care în urma evaluării activității sale administrative şi la inspecțiile efectuate se confirma că avea aptitudinile şi cunoştințele necesare exercitării funcției[9].

La inițiativa Institutului de Ştiințe Administrative[10], a fost organizat în anul 1929 un concurs, la care pretorii plăşilor din România au fost invitați să elaboreze până la data de 25 septembrie 1929 o lucrare în baza unui chestionar[11] pus la dispoziție de către această instituție. O comisie formată din cinci membri din cadrul Institutului a evaluat şi a premiat cele mai bune lucrări. Valoarea totală a premiilor a fost de 47 000 de lei, şi anume: unul de 15 000 de lei, altul de 7 000 de lei, două de câte 5 000 de lei şi cinci de câte 3 000 de lei[12]. În urma evaluării lucrărilor, Institutul de Ştiințe Administrative al României a acordat premiul I dr. Otocar Emanoil Kratchi, pretorul plăşii Putila din județul Rădăuți[13].

Obiectivul acestui studiu este prezentarea plăşii Putila la nivelul anului 1929, prin prisma viziunii pretorului Otocar Emanoil Kratchi, care a desfăşurat, începând cu 14 aprilie 1926, activitate în această calitate în localitatea de reşedință, Seletin[14].

[8] *Ibidem*, p. 6888.

[9] *Ibidem*, p. 6889.

[10] Institutul de Ştiințe Administrative a fost înființat în anul 1928, sub denumirea de Şcoala de Documentare şi Ştiințe administrative. P. Alexandrescu-Roman, „Rostul şcoalelor de pregătire profesională a funcționarilor publici”, în „Revista de Drept Public”, Bucureşti, anul XII, nr. 3, iulie – septembrie 1937, p. 338.

[11] Serviciul Arhive Naționale Istorice Centrale Bucureşti (în continuare se va cita S.A.N.I.C.), Fond *Institutul de Ştiințe Administrative*, dosar nr. 8, f. 1v–2, dosar nr. 12, f. 14 (vezi Anexa nr. 1).

[12] *Ibidem*, dosar nr. 8, f. 1. Se avea în vedere publicarea lucrărilor premiate în „Revista de Drept Public”, dar în urma consultării acesteia (numerele editate în perioada 1929–1940), am constatat că lucrarea elaborată de către pretorul plăşii Putila nu a fost publicată în acest periodic.

[13] *Ibidem*, dosar nr. 11, f. 12. Pe coperta dosarului este consemnat: „Premiul I”. Lucrarea a fost întocmită de către pretorul Kratchi în 20 octombrie 1929, la Seletin.

[14] *Ibidem*, f. 2.

BDD-A32644 © 2020 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:08 UTC)

La întrebarea a) din *Chestionar*, „Ce studii are domnul pretor? Când a intrat în administrație, de când ocupă funcția de pretor, dacă a trecut examenul?”, pretorul preciza că a absolvit Gimnaziul Superior de Stat II din Cernăuți (certificatul nr. 22/28 iunie 1912) şi Facultatea de Drept din cadrul Universității din Cernăuți (certificatul nr. 2271/3 iulie 1914), unde a obținut diploma de doctor în Drept la 26 noiembrie 1918[15]. Începând cu 29 august 1918, a activat în calitate de practicant în concept pe lângă Administrația Bucovinei; din 27 februarie 1919 a fost detaşat la Prefectura Coțmani, iar din 10 noiembrie 1919, la Subprefectura Seletin din cadrul Prefecturii Suceava. În baza decretului Secretariatului General de Interne nr. 4396/30 august 1920, acesta a fost numit concepist începând cu 1 iunie 1920 – inițial, temporar – şi definitiv de la 1 noiembrie 1920. Începând cu 29 noiembrie 1920, a preluat conducerea Subprefecturii Seletin. Din 1 aprilie 1921, a fost numit comisar de administrație rangul IX, gradația 1 a funcționarilor publici. Prin decizia Prefecturii Rădăuți nr. 3424/23 martie 1926, a fost numit secretar de plasă în Seletin. În baza deciziei ministeriale nr. 3940/14 aprilie 1926, dr. Kratchi a fost delegat pretor la plasa Putila, iar în urma examenului susținut în sesiunea Consiliului Superior Administrativ, din 5–8 septembrie 1927, a fost numit pretor al plăşii Putila, prin decizia ministerială nr. 7765P/28 iunie 1928[16].

La întrebarea b) din *Chestionar*, „Ce activitate ați desfăşurat în plasa ce conduceți şi ce inițiative ați luat în diverse direcțiuni, ce rezultate ați obținut?”, dr. Kratchi consemna că a creat, la nivelul tuturor oficiilor comunale din plasă, un mod uniform de organizare şi administrare a comunelor, ca urmare a concluziilor obținute în urma inspecțiilor efectuate la toate primăriile din plasă. În acest sens, preciza că orice persoană care controla gestiunea comunală putea găsi aceleaşi principii de organizare în arhiva comunală şi la registratură, în toate actele contabile şi administrative. „Prin urmare, este posibil de a se face controlul gestiunii administrative în comună de orice organ administrativ de control, chiar fără asistența primarului, notarului, secretarului sau casierului comunal, deoarece […] registratura şi arhiva comunală, registrele administrative şi cele de contabilitate sunt aşa rânduite, încât găseşti imediat registrul sau dosarul de care ai nevoie, fără a recurge la ajutorul funcționarului comunal. Rezultatele obținute prin aplicarea acestui principiu fundamental – formal – uniformitatea sunt foarte bucurătoare, nu provine nicio pierdere de timp cu căutarea registrelor şi nici nu se pierde vreun act sau registru din arhiva sau registratura comunală”[17].

De asemenea, menționa că a reuşit să aibă o bună capacitate de colaborare cu toți factorii intelectuali şi administrativi din plasă (preoți, învățători,primari, medici, medici veterinari, şefii judecătoriilor de ocol din Seletin şi Putila,

[15] *Ibidem*.
[16] *Ibidem*.
[17] *Ibidem*, f. 3, 67–68 (vezi Anexa nr. 2).

BDD-A32644 © 2020 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:08 UTC)

comandamentele şi unităţile militare, Compania 6 de Grăniceri, precum şi cu toate autorităţile de frontieră din Valea Ceremuşului), ceea ce a contribuit la creşterea nivelului cultural şi moral, precum şi la siguranţa populaţiei[18].

În vederea menţinerii unui contact constant cu populaţia din plasă, acesta a efectuat deplasări dese în toate comunele, satele şi cătunele, cu scopul de a lua cunoştinţă „cu răbdare, politeţe şi pricepere despre durerile şi dorinţele sătenilor”[19], iar personalul administrativ din cadrul primăriilor a organizat conferinţe de informare şi educare a săteanului huţan în spiritul patriotic românesc.

Pentru a se asigura respectarea principiului apărării autorităţii de stat, pretorul Kratchi le-a solicitat funcţionarilor administrativi să-şi îndeplinească în mod ireproşabil atribuţiile şi să aibă un comportament moral atât la serviciu, cât şi în timpul liber; în acest sens, preciza că „funcţionarii comunali beţivani, risipitori de bani, funcţionari neglijenţi în serviciu etc., n-au ce căuta în administraţia comunelor”[20]. Pornind de la premisa că „ţăranul nostru adesea mai bine ştie să umble cu coasa, decât cu codul administrativ”[21], pretorul a organizat conferinţe administrative de informare pentru primari, consilieri comunali şi personalul administrativ, cu scopul de a fi informaţi despre drepturile şi obligaţiile de serviciu[22]. O astfel de conferinţă a avut loc în data de 10 iulie 1929 la Pretoratul Plăşii Putila, în Seletin[23]. Pentru o delimitare clară a atribuţiilor fiecărui funcţionar, pretorul a întocmit şi a transmis către toate comunele din plasă un plan în detaliu, cuprinzând activităţile specifice pentru primar, notar, secretarul comunal, casierul comunal şi gardieni[24] şi a stabilit programul de lucru al acestora[25].

Dr. Kratchi menţiona că pretorul şi primarii trebuiau să aibă în vedere permanent dezvoltarea comunelor pe plan cultural, tehnic, edilitar, sanitar, veterinar şi administrativ; pe lângă biserică[26], şcoală[27], pădure şi păşune, trebuia să

[18] *Ibidem*, f. 4.
[19] *Ibidem*.
[20] *Ibidem*.
[21] *Ibidem*, f. 5.
[22] *Ibidem*.
[23] *Ibidem*, f. 71.
[24] *Ibidem*, f. 11, f. 66, 69. Primarul avea în atribuţie semnarea actelor, ordonanţarea plăţilor, păstrarea inventarului, încheierea contractelor de arendare, a licitaţiilor, eliberarea certificatelor de naţionalitate şi moralitate, iar notarul contrasemna actele, gestiona activitatea biroului de populaţie şi de mobilizare, elibera certificate de proveniență, controla târgul şi abatorul, ţinea evidenţa registrelor de condamnaţi, inventarul animalelor ş.a.
[25] *Ibidem*, f. 70.
[26] *Ibidem*, f. 63 (vezi Anexa nr. 3). În 1 octombrie 1929, starea de conservare a bisericilor din plasă era bună, excepţie făcând biserica din Coniatin, care necesita restaurare. În timpul mandatului pretorului dr. Kratchi, au fost restaurate bisericile din Brodina, Câmpulung pe Ceremuş, Gura-Putilei şi Sălăşeni.
[27] *Ibidem*. La 1 octombrie 1929, starea de conservare a localurilor şcolare din plasa Putila era bună. În timpul mandatului pretorului dr. Kratchi au fost restaurate localurile şcolare din Brodina,

BDD-A32644 © 2020 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:08 UTC)

existe şi infirmerii (în anul 1928 a fost achiziționat un spațiu la Seletin, destinat pentru infirmerie), şcoli de țesătorie, arte şi meserii, să se construiască drumuri, abatoare (în anul 1929 a fost cumpărată o clădire la Seletin). Pretorul considera că fiecare primărie trebuia să aibă un local propriu. În plasa Putila nu aveau sediu propriu primăriile din Chiseliţeni, Câmpulung pe Ceremuş (în anul 1929 a fost prevăzută alocarea sumei de 60 000 de lei şi lemn pentru cumpărarea unui local propriu) şi Gura-Putilei. În timpul mandatului pretorului dr. Kratchi au fost achiziționate clădiri pentru primăriile din Brodina şi Seletin, au fost reconstruite sau restaurate sediile primăriilor din Coniatin, Dihtineț, Iabloniţa, Putila, Sărghieni şi s-a finalizat construcţia localului din Şipotele-Sucevei[28]. Dr. Kratchi opina că trebuiau asigurate principalele materiale necesare pentru cancelarie: hârtie, cerneală, condeie, peniţe, creioane, registre bine legate, condici de inspecţie şi imprimatele necesare[29].

În calitatea sa de pretor, acesta a verificat, cu prilejul inspecţiilor, situaţia financiară şi economică a comunelor, asigurându-se de păstrarea şi conservarea averii mobile şi imobile a comunei, precum şi de creşterea în mod legal a veniturilor comunale[30].

Totodată, acesta a manifestat interes pentru ridicarea nivelului moral şi a stării de sănătate a populaţiei din plasă şi a organizat şezători culturale şi conferinţe administrative, la care au participat şi medicii de circumscripţie din Seletin, Putila şi Gura-Putilei, precum şi medicii veterinari, preoţii şi învăţătorii, unde s-a discutat despre combaterea alcoolismului[31].Consumul de alcool era o problemă gravă la nivel general în întreaga lume. La începutul secolului al XX-lea au fost adoptate acte normative privind introducerea prohibiţiei complete a consumului de alcool în S.U.A. şi Rusia[32]. În anul 1924, dr. Sabin Mănuilă semnala, în articolul „Problema alcoolismului", necesitatea adoptării în România a unei legi pentru introducerea prohibiţiei complete a consumului de alcool[33]. La iniţiativa Ministerului Sănătăţii, în ziua de 2 iunie 1929, numită „Ziua temperanţei", personalul medical a organizat şezători, conferinţe publice şi reprezentări cinematografice în întreaga ţară, cu scopul de a informa populaţia despre consecinţele negative ale consumului de alcool asupra sănătăţii personale şi despre iniţiativa ministerului, care elaborase Legea împotriva alcoolismului[34].

Câmpulung pe Ceremuş, Sălăşeni, Sărghieni, Şipotele-Sucevei şi s-a finalizat construcţia clădirilor din Gura-Putilei, Dihtineț şi Şipotele-Sucevei.

[28] *Ibidem*, f. 17, 35, 45, 63 (vezi Anexa nr. 3). În lucrarea sa, dr. Kratchi a inclus şi fotografii cu localul primăriilor din Brodina, Plosca şi Sărghieni, care se regăsesc în Anexa nr. 4 (aceasta va fi publicată în partea a doua a acestui documentar).

[29] *Ibidem*, f. 4–5.

[30] *Ibidem*, f. 5.

[31] *Ibidem*.

[32] S.A.N.I.C., Fond personal *Dr. Sabin Mănuilă*, dosar nr. XI/13, f. 3–4.

[33] *Ibidem*, f. 6.

[34] *Ibidem*, dosar nr. XI/45, f. 1, 9.

BDD-A32644 © 2020 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:08 UTC)

În ceea ce priveşte relaţia sa cu superiorii, pretorul preciza că în activitatea sa a informat autorităţile ierarhice asupra chestiunilor din plasă în mod constant şi obiectiv[35] şi s-a implicat personal în gestionarea unor situaţii excepţionale (inundaţii, epidemii)[36]. În timpul inundaţiilor din 11–12 iulie 1928, când au fost distruse poduri, podeţe şi căşiţe, dr. Kratchi s-a deplasat în comunele afectate, a asigurat materialul necesar de construcţie de la firmele din comunele Şipotele Sucevei, Plosca şi Sărghieni şi a luat măsuri pentru deschiderea drumurilor principale în vederea aprovizionării populaţiei cu alimente şi pentru aducerea în stare de funcţionare a telefonului şi telegrafului de la Plosca până la Putila şi între Putila şi Gura-Putilei[37].

La întrebarea c) din *Chestionar*, „Câte comune aveţi în cuprinsul plăşii, din câte sate şi cătune se compune fiecare comună, care este dezvoltarea economică a fiecărei comune, ce populaţie aproximativă are fiecare comună şi fiecare sat sau cătun; câţi bărbaţi majori, câte femei, câţi copii mai mici de 21 ani, câţi tineri sunt la armată, dacă dintre oameni din plasă pleacă unii să se stabilească în oraşele din ţară şi pentru ce servicii; dacă emigrează şi unde; originea etnică a populaţiei. Dacă sunt populaţii de rase deosebite, în ce proporţie se găsesc; dacă populaţia creşte sau descreşte şi din ce cauză”, pretorul consemna că în cuprinsul plăşii Putila se aflau 14 comune: Brodina, Câmpulung pe Ceremuş, Chiseliţeni, Coniatin, Dihtineţ, Gura-Putilei, Iabloniţa, Plosca, Putila, Sălăşeni, Sărghieni, Seletin, Şipotele Sucevei, Torăceni. Dr. Kratchia întocmit 14 tabele generale[38] pentru fiecare comună, cuprinzând informaţii referitoare la satele sau cătunele din componenţa unei comune, personalul administrativ, situaţia economică şi financiară a comunei, numărul locuitorilor după confesiune şi naţionalitate, numărul şcolilor, al elevilor, absolvenţilor şi al personalului didactic. Pretorul menţiona că populaţia băştinaşă nu pleca sau emigra, din contră, veneau persoane din alte zone pentru că aveau posibilitatea de a munci la exploatarea pădurilor şi în industria lemnului. 300–400 de lucrători de pădure din zona de nord a plăşii, din Valea Putilei şi a Ceremuşului desfăşurau activitate în alte părţi ale ţării numai în sezonul tăierii lemnelor. Populaţia majoritară era formată din huţani ruteni, „originea lor etnică este a dacilor”[39]. Ritmul de creştere a populaţiei era moderat (de exemplu, în anul 1929,

[35] S.A.N.I.C., Fond *Institutul de Ştiinţe Administrative*, dosar nr. 11, f. 5.
[36] *Ibidem*.
[37] *Ibidem*, f. 72–73.
[38] *Ibidem*, f. 15–57 (vezi Anexa nr. 4).
[39] *Ibidem*, f. 5. Considerăm că afirmaţia pretorului despre originea dacică a huţanilor este forţată, probabil din dorinţa de integrare a acestei etnii în Regatul României după unirea din anul 1918. Despre originea huţanilor (huţulilor) au scris mai mulţi autori: Ion Nistor, *Românii şi rutenii în Bucovina*, Bucureşti, 1915 (p. 30 – origine slavă); Ludwig Adolf Simiginowicz-Staufe, *Die Völkergruppen der Bukowina*, Stuttgart, Büsnau, 1971 (p. 65 – origine cumană, rusă sau romană); Raimund Friedrich Kaindl, „Die Huzulen”, în *Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild. Bukowina*, Wien, Druck und Verlag der kaiserlich-königlichen Hof-und Staatsdruckerei Alfred Hölder, 1899 (p. 271– origine ruteană, asemănări de limbă şi port cu românii).

BDD-A32644 © 2020 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:08 UTC)

raportul între născuți și morți era în circumscripția sanitară Seletin de 183 la 150, iar la Putila de 135 la 110)[40], principala cauză fiind mortalitatea infantilă[41].

La întrebarea d), „Starea șoselelor naționale, județene, comunale și vicinale; câte șosele din fiecare categorie și aproximativ câți kilometri; care șosele sunt bine întreținute; dacă sunt în stare rea, din ce cauză; dacă șoselele sunt frecventate; cum s-ar putea îndrepta reaua stare a șoselelor”, pretorul menționa că în plasa Putila existau numai șosele județene (76 km) și foarte puține drumuri comunale practicabile (40 km)[42]. Șoselele județene erau relativ bine întreținute, uzura fiind cauzată de transportul de lemn brut (rotund) și fasonat (cherestea) – în această plasă se produceau aproximativ 20 0000 de m^3 lemn rotund de construcție și cherestea, precum și de transportul lemnelor cu căruțele la gările Seletin (se încărca producția de la șase fabrici de cherestea), Șipotele-Sucevei și Nisipitul. O cantitate de 30 000 de m^3 se transporta pe calea ferată la Fabrica de cherestea din Falcău, circa 40 000 de m^3 cu pluta pe Ceremuș, însă până la malurile Ceremușului aceasta se transporta cu căruțele pe șoseaua județeană Putila – Dihtineț – Gura-Putilei[43].

La întrebarea e), „Câte școli sunt în fiecare comună, dacă au învățători definitivi sau numai suplinitori, dacă învățătorii și suplinitorii mai au și alte ocupațiuni? Care este numărul absolvenților la fiecare școală, dacă funcționează în comună școli de adulți și cu ce rezultate, care este aproximativ numărul analfabeților din fiecare comună, dacă toții copiii din comună pot frecventa școala; dacă se aplică amenzi și dacă se execută; dacă se fac șezători culturale, dacă există cinematograf. Ce rezultate dau? Ce propuneri faceți pentru îndreptarea lipsurilor și răspândirea culturii?”, dr. Kratchi a consemnat că în plasa Putila funcționau 22 de școli primare, 57 de clase, în fiecare comună existând cel puțin o școală primară. Corpul didactic era format din 29 de învățători titulari și 21 de suplinitori. În comunele mari, Seletin, Brodina și Putila, se organizau cursuri pentru adulți. În anul 1929, în școlile primare din plasa Putila au fost înscriși 2 116 elevi, iar rata de absolvire a fost mică, de156 de absolvenți. Pretorul consemna un număr mare de analfabeți, atât în rândul copiilor și tinerilor (11 922 de copii, aproximativ 50% din persoanele de etnie ruteană cu vârsta de până în 20 ani)[44], cât și al adulților (aproximativ 80% din persoanele de etnie ruteană, cu vârsta de peste 20 ani), subliniind că aproape toți românii, germanii și evreii știau să citească[45]. Princi-

[40] S.A.N.I.C., Fond *Institutul de Științe Administrative*, dosar nr. 11, f. 6.
[41] *Ibidem*, f. 7.
[42] *Ibidem*, f. 6, 64–65 (vezi Anexa nr. 5).
[43] *Ibidem*, f. 6.
[44] *Ibidem*, f. 59.
[45] *Ibidem*, f. 6. Potrivit Recensământului populației din anul 1930, în plasa Putila erau știutori de carte numai 33,9% din totalul populației cu vârsta de peste 7 ani (19 490 persoane), un procent mic având în vedere că în celelalte plăși ale județului Rădăuți era o rată între 60–70%. *Recensământul general al populației României din 29 decembrie1930*, publicat de dr. Sabin Mănuilă, vol. III, *Știința de carte*, București, Imprimeria Națională, 1938, p. 369.

BDD-A32644 © 2020 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:08 UTC)

palele cauze ale analfabetismului erau atitudinea şi comportamentul populației băştinaşe huțane, ai căror copii erau degenerați din cauza bolilor şi alcoolismului părinților, precum şi mărimea teritoriului – terenul muntos fără comunicații, iarna aproape inaccesibil, astfel încât aproximativ 50% din copii nu puteau frecventa şcoala. Acesta preciza că se aplicau amenzi pentru nefrecventarea şcolii şi acestea erau achitate[46]. Ca soluții pentru remedierea acestei probleme, pretorul propunea deschiderea de noi şcoli la Ialovicioara de Sus, Ulma, Lupşin ş.a. În plasa Putila exista numai un cinematograf în construcție, în comuna Seletin[47].

La întrebarea f), „Starea sanitară a comunelor, dacă prin împrejurimea comunelor sunt bălți sau ape stătătoare producând paludism (friguri endemice)? Ce boli molipsitoare, boli venerice sunt în comune? Dacă se practică prostituția; ce măsuri se iau pentru combaterea bolilor? Dacă bolnavii se prezintă la vizitele medicale în comună; dacă în comună sunt băi comunale, dacă oamenii au obiceiul să facă băi de curățenie. Mortalitatea infantilă, dacă e în creştere sau în descreştere. Cauzele. Propuneri”, pretorul preciza că starea sanitară era în general bună şi că sifilisul şi alcoolismul afectau cel mai grav sănătatea locuitorilor. Țăranii urmau tratament împotriva sifilisului la reşedințele medicilor din Seletin, Putila şi Gura-Putilei. Alte boli identificate de medici la pacienții din plasa Putila erau: dizenteria, scarlatina, pojarul, tusea convulsivă şi febra tifoidă[48].

Din anul 1928 exista o infirmerie la Seletin, care era finanțată din veniturile comunelor. Dispensarul comunei Seletin avea program în zilele de miercuri, sâmbătă şi duminică; în perioada ianuarie – octombrie 1929, se prezentaseră la dispensar 264 de bolnavi (2 114 vizite), care au fost diagnosticați cu sifilis, tuberculoză şi conjunctivită granuloasă. În evidența dispensarului de la Putila erau 18 bărbați, 57 de femei şi trei copii.

În ceea ce priveşte igiena huțanului, pretorul menționa că „aceasta lasă mult de dorit. Huțanul nu obişnuieşte să facă baie”[49]; în plasă existau băi comunale frecventate numai de evrei şi intelectuali.

Potrivit informațiilor consemnate de pretorul Kratchi, mortalitatea infantilă era „exorbitant de mare”. În perioada 1 ianuarie – 1 octombrie 2019 era următoarea situație: în comuna Seletin, raportul decedaților era de 2 adulți la 9 copii cu până la vârsta de doi ani, iar în Putila s-a constatat decesul a 68 de copii, din care 54 de copii cu vârsta de până într-un an şi 6 copii cu vârsta între 1 şi 5 ani; o situație similară era şi la Gura-Putilei[50]. La 1 octombrie 1929, în evidențele circumscripției

[46] S.A.N.I.C., Fond *Institutul de Ştiințe Administrative*, dosar nr. 11, f. 6. Informația referitoare la plata amenzii de către părinții care nu îşi trimiteau copiii la şcoală o considerăm parțial veridică, având în vedere situația financiară precară a majorității populației din această plasă.

[47] *Ibidem*, f. 6–7.

[48] *Ibidem*, f. 7.

[49] *Ibidem*.

[50] *Ibidem*.

BDD-A32644 © 2020 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:08 UTC)

sanitare Seletin erau 196 de bărbați şi 265 de femei, dintre care numai jumătate urmau tratament în mod constant. Numărul copiilor bolnavi de sifilis luați în evidență era mic, deoarece majoritatea mureau înainte de a începe tratamentul. Având în vedere situația sanitară, pretorul propunea să se solicite Ministerului Sănătății dotarea cabinetelor cu medicamente pentru combaterea sifilisului[51]. Pretorul preciza că nu se practica prostituția.

La întrebarea g), „Starea vitelor, numărul lor în fiecare comună; gradul de îngrijire; întrebuințarea lor, numărul porcilor, rasa, îngrijirea; păsări, îngrijirea lor, ouăle, comercializarea vitelor, a porcilor, a păsărilor şi ale produselor lor. Îngrijirile veterinare, dacă locuitorii prezintă vitele bolnave la examinarea medicilor veterinari; dacă sunt reproducători de rasă în comună şi în acest caz îi procură, dacă reproducătorii improprii sunt castrați, dacă se iau măsuri pentru prevenirea bolilor la vite, dacă sunt satisfăcătoare? Ce s-ar putea face?”[52], pretorul nota că singura ocupație rentabilă a locuitorilor băştinaşi din plasă era creşterea ovinelor şi a vitelor, întrucât activitatea la pădure şi în industria lemnului era în descreştere[53]. „Această regiune muntoasă, cu păşuni alpine întinse şi cu o floră dintre cele mai bogate, este un mediu foarte propice pentru creşterea vitelor”[54]. Vitele se foloseau la căratul lemnelor, nu şi la munci agricole. Se creşteau oi (rasa țurcană), care dădeau lapte puțin de calitate superioară. Lâna groasă, de calitate inferioară, era folosită la confecționarea hainelor țărăneşti. De asemenea, se creşteau porci (rasa Yorkshire şi Beryshire) în cantitate redusă, pentru că nu se putea asigura hrana necesară din producția zonei şi era scumpă achiziționarea acesteia. Păsările erau de o calitate inferioară şi se hrăneau cu urzică, cartofi, porumb şi tărâțe. La cele trei târguri săptămânale (marți la Putila, miercuri la Seletin şi joi la Şipotele-Sucevei) se vindeau vite negustorilor autorizați din Rădăuți, Vijnița şi Cernăuți; mulți localnici vindeau de acasă vitele, la un preț mai mic față de cel al pieții, negustorii profitând „de ignoranța şi naivitatea țăranilor împrăştiați pe munți”[55] şi, în acest sens, pretorul a luat măsuri împotriva celor vinovați, în colaborare cu serviciul veterinar de plasă. Anotimpul optim pentru vânzarea vitelor era toamna, la coborâtul vitelor de la păşune[56]. Pentru creşterea rasei de cai huțani, s-a înființat la Seletin un sindicat de creştere a calului huțan din județul Rădăuți, care avea scopul de a creşte şi a îmbunătăți materialul cabalin din întreg județul Rădăuți, prin selecționarea şi împerecherea iepelor de prasilă, îngrijirea şi creşterea rațională a mânzilor. În acest sens, au fost achiziționați patru armăsari huțani de la Herghelia din Rădăuți. Între maladiile contagioase frecvente în zona Putilei erau cărbunele

[51] *Ibidem*.
[52] *Ibidem*.
[53] *Ibidem*.
[54] *Ibidem*, f. 8.
[55] *Ibidem*.
[56] *Ibidem*.

BDD-A32644 © 2020 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:08 UTC)

emfizematos şi antraxul. Pretorul considera că era necesară vaccinarea obligatorie a tuturor animalelor susceptibile de această boală până la vârsta de patru ani[57]. La nivelul anului 1929, au fost inventariate în plasa Putila: 29 997 de oi, 15 357 de vite cornute, 13 432 de păsări, 4 652 de porci, 2 197 de cai şi 844 de capre[58].

La întrebarea h), „Pădurile din cuprinsul plăşii, esenţa lemnelor, suprafeţele aproximative, vârsta aproximativă, mijloacele întrebuinţate în exploatări, împăduriri, paza pădurilor. Dacă măsurile sunt suficiente? Propuneri", pretorul menţiona că în pădurile plăşii erau bradul şi molidul. În opinia sa, cele mai frumoase păduri cu cele mai bune lemne le avea Fondul Religionar, cu o suprafaţă de 36 460 de ha (situate în Valea Sucevei); statul avea circa 6 500 de ha (situate în Valea Putilei), iar particularii, 22 540 de ha de o calitate inferioară faţă de cea a Fondului Religionar şi a statului. Fondul Religionar avea patru administraţii silvice în această plasă, şi anume la: Falcău, Brodina, Seletin şi Şipotele-Sucevei. Ocolul Silvic Şipotele-Sucevei se afla sub conducerea administratorului silvic din Seletin. Pădurile situate în Valea Putilei erau administrate de Ocolul Silvic Putila. La fiecare ocol silvic erau un inginer silvic, unul sau doi asistenţi ingineri silvici, personal forestier şi pădurari. Pădurile particularilor erau administrate de către Ocolul Silvic Rădăuţi. Pretorul preciza că în primii ani după război s-au tăiat foarte multe păduri, însă treptat situaţia s-a ameliorat şi propunea înfiinţarea de cooperative forestiere, pentru ca să poată beneficia şi ţăranul de exploatările care se făceau anual, nu numai străinii. În acest sens, în anul 1923 a fost înfiinţată o cooperativă la Seletin, însă din motive economice şi-a încetat activitatea[59]. În plasa Putila existau 11 fabrici de cherestea şi 37 de gatere, fiind tăiaţi 210 000 m^3 de lemn[60].

La întrebarea i), „Starea agriculturii, suprafeţele cultivate, felul culturilor; mijloacele întrebuinţate pentru cultura pământului, dacă ţăranii cultivă grădinile din jurul casei, dacă cultivă legume, dacă cultivă flori? Rezultatele exproprierii, cum judecă sătenii noua aşezare agrară. Dacă sunt mulţi neîmproprietăriţi şi cu ce se ocupă?", se preciza că plasa Putila era situată în regiune montană şi din această cauză erau foarte puţine suprafeţe care puteau fi cultivate, circa 1 000 de ha[61]. Pe văi, se cultivau: orzul, ovăzul, secara, grâul de toamnă, trifoiul, iar ca legume: cartoful, varza, bobul, sfecla, roşia, mazărea, morcovul, ceapa, usturoiul. Se mai cultivau inul şi cânepa. Suprafeţele cultivate erau foarte mici în raport cu ceea ce s-ar fi putut cultiva. Pământul se ara cu plugul cu tracţiune animală, grapa şi sapa. Cea mai mare parte din teren era păşune. Nu se dădea atenţie înfrumuseţării şi cultivării împrejurimilor gospodăriilor, din cauza numărului mare de vite. Rezultatele

[57] *Ibidem*, f. 8–9.
[58] *Ibidem*, f. 9, 59v.
[59] *Ibidem*, f. 9.
[60] *Ibidem*, f. 59.
[61] *Ibidem*, f. 9.

BDD-A32644 © 2020 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:08 UTC)

exproprierii au fost pozitive şi au fost împroprietăriți cei mai nevoiaşi însă, din cauza lipsei de pământ expropriabil, au rămas câteva persoane neîmproprietărite[62].

La întrebarea j), „Alimentația populației. Dacă țăranii mănâncă regulat carne, dacă beau alcool şi sub ce formă (vin, țuică, rachiu, bere), în care comune se bea mai mult? Dacă au de lucru iarna?", pretorul consemna că hrana populației nu era consistentă, alimentele de bază fiind mămăliga şi produsele lactate, dar şi carnea afumată de oaie şi porc. Țăranii nu consumau carne în mod regulat, însă consumau relativ mult alcool sub formă de rachiu, rom, bere şi vin. „În toate comunele se bea destul de mult, dacă țăranul şi lucrătorul are de unde bea"[63]. Vara, populația se îndeletnicea cu lucrarea pământului, fânul şi tăierea lemnelor în pădure, iar iarna cu tăiatul lemnelor, cărăuşia şi activitățile specifice la fabricile de cherestea[64].

La întrebarea k), „Criminalitatea în comună; care sunt cauzele principale? Ce delicte se întâmplă mai des, ce contravenții; dacă există judecătorii de ocol în cuprinsul plăşii, dacă oamenii se adresează justiției pentru toate neînțelegerile sau dacă sunt mai împăciuitori?", pretorul dr. Kratchi preciza că în ultimii ani criminalitatea era redusă la leziuni corporale şi furturi mai mici. Arareori se constataseră cazuri grave, aşa cum a fost în anul 1928, când a fost ucis un bărbat la Putila, şi în anul 1929, când a fost împuşcat primarul din Sărghieni; în ambele cazuri, cauza crimei a fost disputa pentru femeie: „cherchez la femme"[65]. În plasa Putila erau două judecătorii de ocol, la Seletin şi Putila (şi 11 avocați). Multe neînțelegeri erau soluționate de către primar, cu prilejul zilelor de oficiu; oamenii erau împăciuitori şi cele mai dese procese proveneau din ofense personale, precum şi din tulburări de posesiune şi proprietate[66].

La întrebarea l), „Viticultura şi pomicultura; să se arate dacă în cuprinsul plăşii sunt vii, dacă se face vin, calitate şi cantitate, dacă sunt pomi roditori altoiți sau nu", pretorul menționa că, din cauza condițiilor climatice aspre, nu exista viticultură, iar pomicultură exista numai pe Valea Putilei şi a Ceremuşului. Fructele le aduceau de la şes: mere, pere, prune, struguri, precum şi legume ca: varză, castraveți, ceapă, usturoi. Administrațiile silvice îşi propuneau să planteze pomi care să se adapteze climei specifice[67].

La întrebarea m), „Îmbrăcămintea: să se arate dacă locuitorii săteni îşi păstrează portul, dacă femeile obişnuiesc să țească; ce industrii casnice sunt în cuprinsul plăşii?", era consemnat că locuitorii săteni îşi păstrau portul. Acolo unde existau fabrici de cherestea, se îmbrăcau civil. În comunele situate în apropierea celor

[62] *Ibidem*, f. 10.

[63] *Ibidem*. Analizând cele 14 tabele statistice din Anexa 4, care va fi publicată în partea a doua a acestui documentar, reiese că în plasa Putila existau 92 de cârciumi.

[64] *Ibidem*.

[65] *Ibidem*.

[66] *Ibidem*.

[67] *Ibidem*.

BDD-A32644 © 2020 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:08 UTC)

româneşti, ucraineanul împrumuta unele obiecte de îmbrăcăminte de la săteanul român. Industria casnică presupunea confecţionarea de ţoale şi pături în cantităţi şi de calităţi modeste; se lucrau sumane. Bărbaţii din Valea Ceremuşului obişnuiau să poarte pantaloni şi sumane de culoare roşie. Femeile purtau catrinţe roşu cărămidă. Femeile aveau talent pentru cusături frumoase şi ţesături mai simple[68].

La întrebarea n), „Naţionalităţi: să se arate dacă populaţia în comune este de diverse naţionalităţi; starea economică, culturală şi morală a fiecărei naţionalităţi; câte biserici şi de ce cult; dacă bisericile sunt frecventate; dacă preoţii exercită influenţă asupra populaţiei?”, dr. Kratchi menţiona că populaţia majoritară era formată din huţani (ruteni) (24 455 de persoane); bărbaţii huţani purtau părul lung, opincile învăluite cu târsăni până la glezne şi de acolo până sub genunchi cu distanţe. Din totalul de 28 853 de locuitori la nivelul anului 1929, mai locuiau în această plasă: 2 489 de evrei, 861 de români, 684 de germani, 192 de polonezi şi 172 de persoane aparţinând altor naţionalităţi[69].

După religie, populaţia majoritară era formată din ortodocşi şi în fiecare comună exista câte o biserică ortodoxă. La Brodina, Seletin şi Putila era şi câte o biserică greco-catolică. Oamenii obişnuiau să meargă la biserică duminica şi în zilele de sărbătoare şi ţineau sărbătorile după stilul vechi, iar preoţii încercau să-i convingă să accepte calendarul nou. În comuna Seletin existau numai trei–patru familii de adventişti (28 de persoane)[70].

La întrebarea o), „Dacă locuitorii obişnuiesc să citească şi ce anume, dacă sunt biblioteci şi, în acest caz, dacă sunt frecventate?”, pretorul nota că locuitorii băştinaşi nu prea obişnuiau să citească şi că existau biblioteci cu fond de carte în limba română la centrele culturale din Seletin şi Brodina; la Seletin erau, de asemenea, biblioteci aparţinând evreilor, care conţineau un bogat fond de carte în limba germană[71].

La întrebarea p), „Ce meserii se exercită în plasă, dacă sunt şcoli de meserii şi ce rezultate dau, dacă învăţătorii reuşesc să-i înveţe pe copii vreo meserie?”, pretorul consemna că existau circa 40 de meseriaşi (tâmplari, cojocari, dulgheri, rotari, bodnari, fierari, cizmari), precum şi meşteri la fabricile de cherestea (meca-

[68] *Ibidem*, f. 11.

[69] *Ibidem*, f. 11, 59. Potrivit Recensământului populaţiei din anul 1930, erau 23 947 de locuitori, din care: 12 172 – huţani; 7 172 – ruteni; 2 096 – evrei; 1 203 – români; 869 – germani; 239 – poloni; 90 – ruşi; 76 – ţigani; 7 – cehi; 5 – unguri; 5 – armeni; 4 – turci şi 7 – alte naţionalităţi. *Recensământul general al populaţiei României din 29 decembrie1930*, publicat de dr. Sabin Mănuilă, vol. II, *Neam, limbă maternă şi religie*, Bucureşti, Imprimeria Naţională, 1938, pp. 356–357.

[70] S.A.N.I.C., Fond *Institutul de Ştiinţe Administrative*, dosar nr. 11, f. 11. Potrivit Recensământului populaţiei din anul 1930 erau, după confesiune: 20 086 – ortodocşi; 2 097 – mozaici; 1 022 – romano-catolici; 579 – greco-catolici; 100 – evanghelici; 30 – adventişti; 4 – armeno-gregorieni, 4 – baptişti, 4 – mahomedani, 1 – armeno-catolic, 11 – fără religie şi 9 nu au declarat religia. *Recensământul general al populaţiei României din 29 decembrie1930*, publicat de dr. Sabin Mănuilă, vol. II, *Neam, limbă maternă şi religie*, Bucureşti, Imprimeria Naţională, 1938, p. 699.

[71] S.A.N.I.C., Fond *Institutul de Ştiinţe Administrative*, dosar nr. 11, f. 11.

BDD-A32644 © 2020 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:08 UTC)

nici, lăcătuşi şi strungari). În plasa Putila nu existau şcoli de meserii şi se intenționa înființarea unei şcoli de meserii şi țesătorie la Seletin[72].

La întrebarea q), „Ce cărți citeşte domnul pretor; dacă a citit vreun comentar al Constituției actuale, dacă a citit vreo carte de drept administrativ, dacă are vreo bibliotecă la reşedința plăşii, dacă primeşte publicații cu caracter administrativ?", sunt menționate câteva cărți şi periodice de drept constituțional şi administrativ, care erau lecturate de către dr. Kratchi: Paul Negulescu, *Tratat de drept constituțional* şi *Tratat de drept administrativ*; I. Alexianu, *Drept constituțional*; C. Dissescu, M. A. Dumitrescu, *Tratat de drept public*, *23 de prelegeri asupra noii Constituții*; „România Administrativă" şi „Revista de Drept Public". În biblioteca pretoratului existau şi legile administrative şi sanitare, buletinele Societății Regale Române de Geografie, al cărei membru era dr. Kratchi, precum şi cărți donate de către pretor[73].

La întrebarea r), „Dacă țăranii se preocupă de viața politică, dacă cunosc Constituția, dacă citesc cărți, dacă citesc ziare, dacă se constată vreun progres în această privință?", se menționa că țăranii nu făceau politică , fiind izolați în munți şi că citeau ziare ucrainene, mai puține româneşti. De asemenea, pretorul preciza că s-au organizat conferințe administrative unde populația a fost informată despre constituție şi legi[74].

La întrebarea s), „Ce venituri încasează Statul din contribuțiuni directe în diferite comune ale plăşii, ce venituri județene şi ce venituri comunale are fiecare comună?", dr. Kratchi consemna un venit total de 3 585 056 de lei[75]; din analizarea datelor precizate de către pretor în tabelele cu situația fiecărei comune, reiese că venituri mari la bugetul de stat se încasau în comunele unde existau fabrici de cherestea: Brodina, Seletin şi Şipotele-Sucevei[76].

La întrebarea t), „Dacă țăranii țin prea multe sărbători şi din ce cauză?", pretorul menționa că „este incontestabil că țăranii țin prea multe sărbători", atât după calendarul vechi, cât şi după cel nou, la care se mai adăugau sărbătorile „băbeşti", inclusiv în zilele de post: luni, miercuri şi vineri. Pretorul dr. Kratchi considera că această stare era agreată şi întreținută atât de femei, care, ca păstrătoare ale datinilor religioase, erau de un bigotism extraordinar, cât şi de bărbați, în cazul lor vădindu-se firea leneşă a munteanului. O astfel de atitudine a țăranului contribuia la degenerarea morală şi fizică a unei părți mari a populației din această plasă, care era afectată de boli venerice şi alcoolism[77].

[72] *Ibidem*.
[73] *Ibidem*, f. 12.
[74] *Ibidem*.
[75] *Ibidem*, f. 12, 59.
[76] *Ibidem*, f. 16, 53.
[77] *Ibidem*, f. 12.

BDD-A32644 © 2020 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:08 UTC)

La întrebarea u), „Ordinea şi paza în comună de cine este făcută; ce dificultăţi aveţi în această privinţă?”, pretorul menţiona că paza în comune se făcea de către jandarmi cu ajutorul gardiştilor comunali. Serviciul gardiştilor comunali nu era unul funcţional din cauza lipsei de pregătire şi a unei remuneraţii infime, iar populaţia, răsfirată prin munţi, nu înţelegea importanţa acestui serviciu de prevenire a criminalităţii şi vedea plata acestora „ca o năpastă”[78].

La întrebarea v), „Influenţa primarilor şi notarilor în viaţa comunală, care dintre dânşii se disting şi în ce fel?”, pretorul menţiona că primarii şi notarii îşi îndeplineau atribuţiile şi că transmiteau către populaţie recomandările şi instrucţiunile primite de la şefii diferitelor culte şi ai autorităţilor de stat, promovând iniţiativele care contribuiau la bunul mers al administraţiei şi al tuturor treburilor obşteşti[79]. În plasa Putila existau nouă notari: Constantin Semacovschi, Gheorghe Chira, Gheorghe Florea, Emerich Marches, Gavriil Pătraşi, Eugen Eustafievici, Adam Cosatşuc, Gheorghe Lucaş şi Ştefan Ivanovici. Pretorul Kratchi îl evalua ca fiind foarte bun pe Constantin Semacovschi, notar la Putila şi Torăceni, slabi îi considera pe Ştefan Ivanovici şi Gheorghe Luca, notari la Brodina, respectiv Iabloniţa şi Coniatin, iar pe ceilalţi ca având rezultate bune[80].

În urma analizării lucrării pretorului dr. Otocar Emanoil Kratchi se poate concluziona că acesta a avut pregătirea necesară pentru ocuparea acestei funcţii, dând dovadă de iniţiativă, implicare şi capacitate de implementare a politicilor promovate de către autorităţile statului român. În timpul mandatului său a reuşit să creeze un sistem uniform administrativ la nivelul plăşii; s-au achiziţionat clădiri pentru primăriile din Brodina şi Seletin, pentru abatorul şi infirmeria din Seletin; au fost reconstruite sau restaurate sediile primăriilor din Coniatin, Dihtineţ, Iabloniţa, Putila, Sărghieni, bisericile din Brodina, Câmpulung pe Ceremuş, Gura-Putilei, Sălăşeni şi localurile şcolare din Brodina, Câmpulung pe Ceremuş, Sălăşeni, Sărghieni, Şipotele-Sucevei şi s-a finalizat construcţia localului primăriei din Şipotele-Sucevei şi a şcolilor din Gura-Putilei, Dihtineţ şi Şipotele-Sucevei.

Dr. Kratchi avea o imagine clară şi în detaliu asupra stării sociale, economice, culturale şi morale a populaţiei existente în comunele plăşii Putila, care era situată în partea de nord a Bucovinei, într-o zonă montană. Lumea satului din această plasă este descrisă într-un tablou sumbru: o populaţie formată majoritar din huţuli, analfabetă (stare generată şi de amplasarea zonală, cu multe cătune izolate în munţi, cu puţine drumuri comunale practicabile); cu o stare de sănătate precară din cauza unei alimentaţii neconsistente (constând, de regulă, din mămăligă şi produse lactate); cu o rată mare de mortalitate infantilă din cauza alcoolismului şi a bolilor venerice, în special. În acest context, pretorul a manifestat interes pentru informarea şi îmbunătăţirea nivelului de trai al locuitorilor şi a organizat, împreună

[78] *Ibidem*, f. 12v.
[79] *Ibidem*.
[80] *Ibidem*, f. 61.

BDD-A32644 © 2020 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:08 UTC)

cu medicii, învățătorii şi funcționarii din cadrul aparatului administrativ, şezători şi conferințe în care populația a fost informată despre efectele nocive ale consumului de alcool şi despre prevederile actelor legislative care aveau impact asupra populației. În plasa Putila, ocupația de bază a populației era creşterea vitelor; o situație financiară mai bună o aveau locuitorii din Brodina, Plosca, Sărghieni, Seletin şi Şipotele-Sucevei, care se îndeletniceau cu tăiatul, transportul şi prelucratul lemnului în cele 11 fabrici de cherestea şi 37 de gatere existente.

ANEXA NR. 1

1929 ian. – aug., Bucureşti. *Chestionarul* întocmit de către Institutul de Ştiințe Administrative şi pus la dispoziția pretorilor în vederea elaborării unei lucrări[81]

Întrebări

a. Ce studii are domnul pretor? Când a intrat în administrație, de când ocupă funcția de pretor, dacă a trecut examenul?

b. Ce activitate ați desfăşurat în plasa ce conduceți şi ce inițiative ați luat în diverse direcțiuni, ce rezultate ați obținut?

c. Câte comune aveți în cuprinsul plăşii, din câte sate şi cătune se compune fiecare comună, care este dezvoltarea economică a fiecărei comune, ce populație aproximativă are fiecare comună şi fiecare sat sau cătun; câți bărbați majori, câte femei, câți copii mai mici de 21 ani, câți tineri sunt la armată, dacă dintre oameni din plasă pleacă unii să se stabilească în oraşele din țară şi pentru ce servicii; dacă emigrează şi unde; originea etnică a populației. Dacă sunt populații de rase deosebite, în ce proporție se găsesc; dacă populația creşte sau descreşte şi din ce cauză?

d. Starea şoselelor naționale, județene, comunale şi vicinale; câte şosele din fiecare categorie şi aproximativ câți kilometri; care şosele sunt bine întreținute; dacă sunt în stare rea, din ce cauză; dacă şoselele sunt frecventate; cum s-ar putea îndrepta reaua stare a şoselelor?

e. Câte şcoli sunt în fiecare comună, dacă au învățători definitivi sau numai suplinitori, dacă învățătorii şi suplinitorii mai au şi alte ocupațiuni? Care este numărul absolvenților la fiecare şcoală, dacă funcționează în comună şcoli de adulți şi cu ce rezultate, care este aproximativ numărul analfabeților din fiecare comună, dacă toții copiii din comună pot frecventa şcoala; dacă se aplică amenzi şi dacă se execută; dacă se fac şezători culturale, dacă există cinematograf. Ce rezultate dau? Ce propuneri faceți pentru îndreptarea lipsurilor şi răspândirea culturii?

f. Starea sanitară a comunelor, dacă prin împrejurimea comunelor sunt bălți sau ape stătătoare producând paludism (friguri endemice)? Ce boli molipsitoare, boli venerice sunt în comune? Dacă se practică prostituția; ce măsuri se iau pentru

[81] S.A.N.I.C., Fond *Institutul de Ştiințe Administrative*, dosar nr. 8, f. 1v.– 2.

BDD-A32644 © 2020 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:08 UTC)

combaterea bolilor? Dacă bolnavii se prezintă la vizitele medicale în comună; dacă în comună sunt băi comunale, dacă oamenii au obiceiul să facă băi de curățenie. Mortalitatea infantilă, dacă e în creştere sau în descreştere. Cauzele. Propuneri.

g. Starea vitelor, numărul lor în fiecare comună; gradul de îngrijire; întrebuințarea lor, numărul porcilor, rasa, îngrijirea; păsări, îngrijirea lor, ouăle, comercializarea vitelor, a porcilor, a păsărilor şi ale produselor lor. Îngrijirile veterinare, dacă locuitorii prezintă vitele bolnave la examinarea medicilor veterinari; dacă sunt reproducători de rasă în comună şi în acest caz îi procură, dacă reproducătorii improprii sunt castrați, dacă se iau măsuri pentru prevenirea bolilor la vite, dacă sunt satisfăcătoare? Ce s-ar putea face?

h. Pădurile din cuprinsul plăşii, esența lemnelor, suprafețele aproximative, vârsta aproximativă, mijloacele întrebuințate în exploatări, împăduriri, paza pădurilor. Dacă măsurile sunt suficiente? Propuneri.

i. Starea agriculturii, suprafețele cultivate, felul culturilor; mijloacele întrebuințate pentru cultura pământului, dacă țăranii cultivă grădinile din jurul casei, dacă cultivă legume, dacă cultivă flori? Rezultatele exproprierii, cum judecă sătenii noua aşezare agrară. Dacă sunt mulți neîmproprietăriți şi cu ce se ocupă?

j. Alimentația populației. Dacă țăranii mănâncă regulat carne, dacă beau alcool şi sub ce formă (vin, țuică, rachiu, bere), în care comune se bea mai mult? Dacă au de lucru iarna?

k. Criminalitatea în comună; care sunt cauzele principale? Ce delicte se întâmplă mai des, ce contravenții; dacă există judecătorii de ocol în cuprinsul plăşii, dacă oamenii se adresează justiției pentru toate neînțelegerile sau dacă sunt mai împăciuitori?

l. Viticultura şi pomicultura; Să se arate dacă în cuprinsul plăşii sunt vii, dacă se face vin, calitate şi cantitate, dacă sunt pomi roditori altoiți sau nu.

m. Îmbrăcămintea: să se arate dacă locuitorii săteni îşi păstrează portul, dacă femeile obişnuiesc să țească; ce industrii casnice sunt în cuprinsul plăşii?

n. Naționalități: să se arate dacă populația în comune este de diverse naționalități; starea economică, culturală şi morală a fiecărei naționalități; câte biserici şi de ce cult; dacă bisericile sunt frecventate; dacă preoții exercită influența asupra populației.

o. Dacă locuitorii obişnuiesc să citească şi ce anume, dacă sunt biblioteci şi, în acest caz, dacă sunt frecventate.

p. Ce meserii se exercită în plasă, dacă sunt şcoli de meserii şi ce rezultate dau, dacă învățătorii reuşesc să-i învețe pe copii vreo meserie.

q. Ce cărți citeşte domnul pretor; dacă a citit vreun comentar al Constituției actuale, dacă a citit vreo carte de drept administrativ, dacă are vreo bibliotecă la reşedința plăşii, dacă primeşte publicații cu caracter administrativ.

r. Dacă țăranii se preocupă de viața politică, dacă cunosc Constituția, dacă citesc cărți, dacă citesc ziare, dacă se constată vreun progres în această privință.

s. Ce venituri încasează Statul din contribuțiuni directe în diferite comune ale plăşii, ce venituri județene şi ce venituri comunale are fiecare comună?

BDD-A32644 © 2020 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:08 UTC)

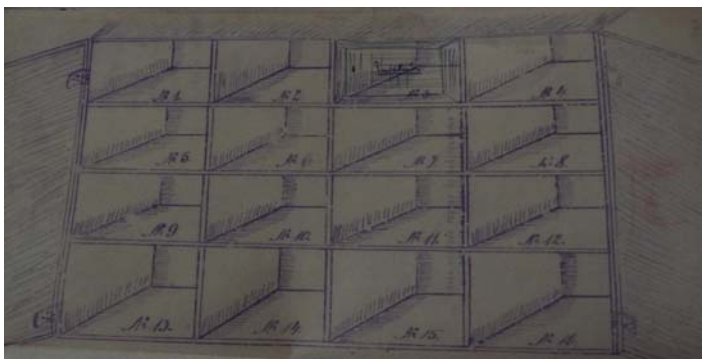
t. Dacă ţăranii ţin prea multe sărbători şi din ce cauză.

u. Ordinea şi paza în comună de cine este făcută; ce dificultăţi aveţi în această privinţă?

v. Influenţa primarilor şi notarilor în viaţa comunală, care dintre dânşii se disting şi în ce fel?

ANEXA NR. 2

1929 octombrie 20, Seletin. Planul întocmit de către pretorul dr. Otocar Emanoil Kratchi, cuprinzând modul de compartimentare a dulapului din biroul Primăriei, care conţinea arhiva şi actele curente[82]

1.	Dosarul şi registrele referitoare la cetăţenia română şi Registrul de naţionalitate
2.	Dosarele referitoare la invalizi, orfani şi văduve de război
3.	Registrele de mobilizare şi secret confidenţial
4.	Biblioteca Primăriei
5.	Contabilitatea
6.	Registrele contabilităţii
7.	Statistica
8.	Electorale
9.	a/b Serviciul veterinar. Cadastrul vitelor şi Sanitare
10.	Procese-verbale de şedinţă (Consiliul comunal şi Delegaţia permanentă)
11.	Procese-verbale de inspecţie
12.	Monitorul oficial judeţean şi ordine circulare cu caracter permanent, acta Pretorat şi Prefectură
13.	Registrele de intrare şi ieşire pe anii 1918–1927
14.	Dosarele (1918–1923)
15.	Dosarele (1924–1927)
16.	Diverse

[82] S.A.N.I.C., Fond *Institutul de Ştiinţe Administrative*, dosar nr. 11, f. 67–68.

BDD-A32644 © 2020 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:08 UTC)

ANEXA NR. 3

1929 octombrie 20, Seletin. *Situația edilitară a primăriilor, şcolilor şi bisericilor din plasa Putila în perioada 1 ianuarie 1925 – 1 octombrie 1929*, întocmită de către pretorul dr. Otocar Emanoil Kratchi[83]

Situația caselor comunale, şcolilor şi bisericilor din punct de vedere edilitar

Situația la 1 ianuarie 1925					
Nr. crt.	Numele comunei	Casă comunală	Şcoală	Biserici	Observații
1.	Brodina	Nu are casă proprie	Nerestaurată	Nerestaurată	
2.	Câmpulung pe Ceremuş	Nu are casă proprie	Lipsă de clasă	Nerestaurată	
3.	Chiseliţeni	Nu are casă proprie	Bună	Bună	
4.	Coniatin	Distrusă în toamna anului 1927	Bună	Nerestaurată	
5.	Gura-Putilei	Nu are casă proprie	O şcoală în construcție	Nerestaurată	
6.	Dihtineț	Are casă proprie nerestaurată	2 şcoli în curs de construcție	Bună	
7.	Iabloniţa	Casă proprie nerestaurată	Bună	Bună	
8.	Plosca	Casă proprie bună	Bună	Bună	
9.	Putila	Casă proprie nerestaurată	Bună A doua clădire în construcție	Bună	
10.	Sălăşeni	Casă proprie nerestaurată	Nerestaurată	Nerestaurată	
11.	Sârgheni	Casă proprie nerestaurată	Nerestaurată	Bună	
12.	Seletin	Bună	Bună A doua clădire în construcție	Bună A doua clădire în construcție	
13.	Şipotele Sucevei	Casă proprie în construcție	Una în restaurare Una în construcție	Bună	
14.	Torăceni	Bună	Bună	Bună	

Situația la 1 octombrie 1929					
Nr. crt.	Numele comunei	Casă comunală	Şcoală	Biserici	Observații
1.	Brodina	Cumpărată în anul 1927 Casă frumoasă pentru Primărie	Restaurată	Restaurată	
2.	Câmpulung pe Ceremuş	Prevăzută suma de 60.000 şi lemn pentru cumpărarea unei clădiri proprii	Restaurată şi s-a construit încă o clasă	S-a făcut acoperiş de tinichea	
3.	Chiseliţeni	Nu are casă proprie	Bună	Bună	
4.	Coniatin	Casă proprie reconstruită în 1928	Bună	Nerestaurată	

[83] *Ibidem*, f. 63.

BDD-A32644 © 2020 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:08 UTC)

Situația la 1 octombrie 1929					
Nr. crt.	Numele comunei	Casă comunală	Școală	Biserici	Observații
5.	Gura-Putilei	Nu are casă proprie	Construită în anul 1926	Restaurată în anul 1928	
6.	Dihtineț	Restaurată 1927	Două școli finalizate 1927	Bună	
7.	Iablonița	Restaurată 1928	Bună	Bună	
8.	Plosca	Bună	Bună	Bună	S-a cumpărat casă pentru postul de jandarmi, 1927
9.	Putila	Restaurată integral în anul 1928	Bună (2 clădiri)	Bună	
10.	Sălășeni	În curs de construcție	Restaurată Bună	Restaurată Bună	
11.	Sârgheni	Casă proprie restaurată	Restaurată	Bună	
12.	Seletin	Bună	Bună	Bună	S-a cumpărat în 1928 clădire pentru Infirmerie, în 1929 pentru abator. S-a construit în 1925 o clădire pentru Secția și Postul de Jandarmi
13.	Șipotele Sucevei	Finalizată construirea casei comunale	Una restaurată Finalizată construcția celei de a doua clădiri	Bună	
14.	Torăceni	Bună	Bună	Bună	

BDD-A32644 © 2020 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 08:46:08 UTC)